

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Seme-niške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledeh cenah: Enostopna petštvrta (šestina „Domoljובה“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne novice navadna germondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilnišnega urada št. 824.707. *****

tev. 6 a.

V Ljubljani, dné 31. marca 1904.

Leto XVII.

Možje, na volišče!

V četrtek, dné 7. aprila, ste poklicani na volišče. Nasprotniki poizkušajo pod razni pretvezami omadeževati dobro ime lepe gorenjske strani s tem, da bi dobili kaj zavednih mož, ki bi na dan volitve izneverili se stari, častitljivi katoliško-narodni zastavi.

Gorenjski možje, bodite **trdni kot so skale** Vaših gora in pokažite dne 7. aprila, da med mi ni prostora za ono hinavščino, s katero hodijo okolu Vas pod raznimi imeni ljudje, ki vedno elpirajo liberalce in ki tudi to pot poizkušajo, da bi **razcepili glasove na škodo kmečkega stanu.**

Katoliško-narodna stranka se je kot prava kmečka stranka za Vas vedno zvesto rila. **Katoliško-narodna stranka ravno sedaj stoji v boju, da kmet dobi večino in spodarstvo v kranjskem deželnem zboru,** zato s tem večjim veseljem složni pojdite na volišče za moža, katerega je postavila iz Vaše srede in ki je posestnik

France Bemšar

župan v Selcih

Vsi kot en mož se zanj postavite na dan volitve! Nobeden naj ne ostane ma! Sosed naj opozori soseda na volivno dolžnost! Ne pustite se begati od sprotnikov, ki hočejo pošteni kmečki stvari le škodovati, a jim ni nič mari kmečki stan!

Gorenjski možje ste vedno bili vzor drugim volivcem po slovenski deželi. Tudi to si ohranite to prvenstvo, da bode slovenska domovina tako ponosna na vas, kakor je vedno a doslej. **Noben poštenjak ne bo izdal katol.-narod. zastave, na kateri je zapisano:**

Vse za vero, dom, cesarja! Pod to zastavo naprej do sijajne zmage!

Deželnozbornske volitve. Pozor, Gorenjci!

Zopet imajo besedo kmečke občine tržaško-kranjsko-loškega volilnega okraja. Dne 7. aprila bodo že pristopili volivci, da oddado svoje glasove. Geslo je: Ali naj ostane dosedanje krivično zastopstvo, po katerem imajo grajščaki in mestni ljudje vso oblast v roki, kmet je pa ubogi Lazar, ki sme le puščati, da ga drugi preglasujejo, ali se naj pa izpelje volilna preosnova, po kateri se reče: Najštevilnejši in najpotrebnejši stan v deželi naj ima tudi najštevilnejše zastopstvo!

Gorenjski volivci se odločujejo za volilno preosnovo, kateri bo sledila seveda preosnova v deželnem gospodarstvu in postavodajalstvu.

Vlada, liberalci in Nemci hočejo pa, da ostane pri starem. A liberalci se več pod pravim imenom ne upajo med ljudstvo. Zato pa dajejo liberalci le denar in pišejo v liste, med kmete pa pošiljajo ljudi, ki pravijo, da niso liberalci ampak „neodvisni kmetje“.

To je samo slepljenje. Oni, ki danes pod imenom „neodvisne kmečke stranke“ nasprotujejo katoliško-narodni stranki, so liberalci in delajo za liberalce. Najeti so za to, da bi kar mogoče mnogo kmetov odtrgali od katoliško-narodne stranke, da bi potem vlada mogla reči: Pogledajte, saj so kmetje sami zoper sebe! Torej se ni treba

bati njihovih zahtev in obstrukcije kmečkih poslancev. To — delo, ki je pravo politično izdajstvo kmečkega stanu, opravljajo oni, ki zdaj delajo zoper edino pravo kmečko stranko, ki je katoliško-narodna.

Ob času, ko je katoliško narodna stranka zapisala na svoj prapor boj za kmečke pravice in ko se gre zato, da se stró krivične prednosti grajščakov in meščanov, se je liberalstvo v svojo oporo izmislilo gesla ne odvisne kmečke stranke. To je zadnje gaganje kmečkega liberalstva. Tem liberalnim oštirjem in kramarjem se gre v resnici za komando nad ljudstvom in sicer iz prelepega namena, da bi ga mogli še nadalje dreti in skubsti. Z vso natančnostjo zasledujemo, da bi iztaknili, kaj pravzaprav hoče ta „neodvisna kmečka stranka“, in ne dobimo prav nič ne neodvisnega, ne kmečkega. Vsaj eno misel bi od njih radi, ki bi imela kaj jedra, pa je ni.

Kaj pa mora kmečka stranka pri nas? Gotovo mora najprej streti odvisnost kmetov od sedaj vladajočih nemških grajščakov in njihovih mestnih zaveznikov. In to neodvisnost hoče doseči s tem, da katoliško-narodni stranki pada v hrbet ob njenem boju za to neodvisnost!!

Kmečka stranka mora gojiti vzajemnost in združništvo med kmeti. Ti neodvisni junaki so pa sami taki, ki z vsemi silami

že od nekdanj podirajo, karkoli ustanove vedni kmetje dobrega v svojo korist. predobro poznamo te ljudi, ki preže, kje mogli oškodovati kmečko organizacijo! K se je šlo za pravo ljudsko korist, še ni mignili z mazincem, pač pa s tožarjenj in drugimi nečednimi sredstvi pobijajo, je dobrega. Lastna korist je edino načrt takih neodvisnikov. Brezmejna sebičnost in silovito predrznost in surovost. Te lastne so zraščene ž njihovo naravo; kar kaže izven njih, je le umeten lišp.

Strast je slepa. Zato ne vidijo, da pot tudi njim samim le škoduje. Samo ti peščica kmetov, ki jih je skvarjeni okus preje prignal h koritu liberalnega časopisa se jih drži, a še te bo kmalu srečala panja, da bodo spoznali, kam jih tirajo ti ljudje, ki imajo s kmečkim delom le toliko posebnosti, kolikor hočejo dobička od kmeta. Prepričani smo, da bo tako. Neumnost je ozdravljiva, napuhljena sebičnost pa ni.

Dokaj strank je že videla naša dežela, a nobena se še ni tako smešno rodila, kakor „neodvisna kmečka stranka“. Ob grozni krahotu našega ljudstva bo poginila. Njen smeh jo bo spremljal v grob združen s kmeti, vinami njenih roditeljev, ki se bodo za to koliko grošev lažji začeli zopet držati dr. Tavčarjevih škriccev, katere sedaj s možljivo taje. In veliko zabave bomo imeli tisti dan!

Shod liberalnih kmetov v Kranju.

Na tiho nedeljo zjutraj ste zagledali na voglih raznih hlevov nekaterih hiš skoro po vseh vaseh kranjskega okraja nabite marogaste papirje, na katerih je neki „odber“ vabil na drugi dan na „posvet“ v zadevi deželnozbornske volitve kmete „neodvisne“ kmečke stranke. Neki moder mož jo je koj pogruntal rekoč: „Sem koj vedel, da ne bo nič prida; so že take farbe!“

Ker sem že od nekdanj precej radoveden, sem dejal sam sebi: „Pa pojdemo no tudi mi in pogledjmo, kaj bodo povedali! Ob pol dveh popoldne torej smo bili zbrani v dvorani liberalnega „bralnega društva“. Bilo je čez sto mož različne farbe. Katerih je bilo več, liberalcev ali naših, ni prav lahko povedati, ker nekateri niso farbe pokazali, med temi precej kranjskih pisarjev, študentov in drugih purgarjev z neizogibnim farbarjem Pircem; dalje nekaj gosposkih „kmetov“ kakor

stari nepoboljšljivi liberallec Šlibar iz Selo, Jošk od Fare in več takih „kmetov“, o katerih se ne ve, ali znajo za drevo prijeti ali ne. Bilo pa je tudi nekaj pravih kmetov. Ti so se nam pa res smilili. Če si gospoda, ki ima svoje lušte in špase na svetu, privošči to veselje, liberalizem, no to moremo razumeti. Toda kmet, ki se v potu svojega obraza ubija in utepa s to trdo zemljo, kmet trpin, ta naj bi bil liberallec! To se mu ravno tako poda, kakor če bi hodil poletu v vročini s solnčnikom in rokovicami na polje! Kmet liberallec to je spaka, potvara kmečkega stanu. Je kakor sentjava pšenica, kakor gnil krompir. Cerkev, ki je trpečemu človeku edino zvesta tovarišica in tolažnica, to liberalen kmet sovraži! Kaj neki ima od tega? Kakšen dobiček mu donaja liberalizem, to bi radi vedeli?! Kmet liberallec more biti le kak poseben prevzetnež, kak faliran študent

ali kak od mestnih liberalcev pohujšan peljanec; kmet-liberallec je občudovanja milovanja vredna stvar božja na svetu.

Na oder stopi župan Novak iz Mavrič, kateremu se je premalo zdelo, da tako modra glava samo Mavčičanom županila, in je začutil v sebi potrebo, da se gova luč vzame izpod mernika in postane na svečnik, da sveti in osrečuje ljudi da naokolu. Novak pravi, da je treba izvesti shodu predsednika. Nekdo predlaga Nova Mi, ki nismo bili zadovoljni ž njim, smo uvarjali in nastal je vrišč. Novak in drugi liberalci, preden skličejo kak shod, naj prej nauče, kako se shod vodi in predsednik voli! Če je le en glas nasproten, se mora upoštevati, se mora vprašati za njegovo mnenje in med seboj nasprotni glasovi morajo šteti; in kdor ima več glasov, predsednik. Liberalci so pa hoteli zoper vsa

stavo s silo Novaka za predsednika vsi! S tem se je začel vrišč, vpitje in ropot, je trajal skoro poldrugo uro, da liberalci so mogli priti do besede. Kadarkoli so hoteli začeti govoriti, zaklicali so naši mirno, da na ves glas: Živio Demšar!

Res, tudi mi smo klicali, tudi od naše strani je bil boj, a pošten, dostojen političen boj z besedami, ki so opravičene. Kaj pa liberalci? Da ste jih videli, kako so rohili, kako divjali, kako se zaganjali v naše, posebno v navzoče tri duhovne! Nič bolj nam ne moremo tega popisati, kakor če vam bomo, da nam je tedaj prav živo v spomin pripil oni prizor, ki se je godil na veliki tek na Pilatovem dvoru, ko so Judje vsi vsi vpili: Križaj ga! in pljuvali Kristusu v obraz. Če bi se ne bali kazni, gotovo bi bili pljuvali v duhovne in jih bili, saj so špricali z vodo in jim rekli vse, kar so mogli in smeli slabega reči. Rekli so med drugim: Za nič drugega niste, kakor za samopir! Vprašamo: Ali so duhovni res za samopir? Ali niso za to, da vernike učé večnih tihnic, da otroke podučujejo, da po cele ure v spovednicah sede in da hite ob vsaki uri vsakemu človeku takrat, ko je v največji stiski in ko mu noben človek na svetu ne more nič pomagati razun duhovnika? Če kaj takega reče človek, ki nima nobene potrebe, je to čisto razumljivo; kako more pa človek takega reči kristjan? Kakšni kristjani so, ki morajo biti ti liberalni kmetje, kako morajo spoštovati sv. mašo, katero edino duhovnik daruje, kako iti k spovedi in kako se opravičiti pred duhovnom, ki edini more odhiti odvezati?! Zares, ubogi zaslepljenci! Ko smo na vprašanje: kakšnega poslanca volimo? zaklicali: katoliškega!, tedaj so nam zavpili, pa sami med seboj niso bili nič. Nekateri so hoteli, da ne katoliškega, drugi pa: kakšnega pa, saj smo tudi mi katoličani! Iz tega se vidi, da liberalci sami ne vedo, ali so katoličani ali ne. Eni hočejo, drugi ne. Res je: če so katoličani, potem morajo volijo katoliškega poslanca, pa katoliškega ne samo po imenu, ampak po duhu življenju! — Eden izmed navzočih duhovnov je petkrat, šestkrat popolnoma no ponudil spravo rekoč: „Obljubite mi, da boste vi mene poslušali, pa bodo tudi mi tiho.“ Namesto čednega odgovora na njegov nagovor so vselej zarjuli nad njim, „duhoven ima govoriti samo v cerkvi.“ Če bi to bilo res, potem bi imel tudi učitelj govoriti samo v šoli, kovač samo v kovačnici, delavec samo v delavnici itd. To so vse fraze liberalcev, katerim ni všeč resna iz duhovskih ust, liberalcev, kateri hočejo imeti prvo besedo ne samo v kanceliji štacuni, ampak tudi v oštariji, v kavarni, v shodih, na cesti in povsod. Kaj se pravi drugemu kakor resnice se bati, tako

je nečejo slišati, naj jo potem pove kdorkoli. — Milovali smo res zapeljane liberalne kmete na shodu. Pa kako morejo biti boljši, ako berejo grdega, nesramnega, lažnjivega „Gorenjca“? Ako kmetje očitajo duhovnu, katerega življenje je skozi in skozi brezmadežno, ki lahko stopi z mirnim srcem pred nasprotnike rekoč: Kdor ve kaj slabega o meni, naj vrže kamen vame! ako tedaj kmetje takemu duhovnu — kakor se je na shodu zgodilo — očitajo nepoštenosti, katere je kak lump, — drugačnega imena ne zasluži, kdor se tako na celem izmišljuje grdobije, da bi duhovna ob dobro ime pripravil — katere je kak lump v „Gorenjcu“ nalagal, če kmetje take reči verjamejo in za obrekljivcem ponavljajo, moramo že reči, da so po liberalnem branju res že do korenine izprijeni. Zares, kmet, če nima vere, podivja. In med temi je bil neki pobič, kateremu se ni poznal še prvi sled kakega mahu pod nosom, ki se je drznil v duhovne se zaganjati. Vidi se, da imajo liberalci šolo, da že otroke šuntajo zoper cerkev. — Tako so se obnašali na shodu liberalni kmetje in kmečki gospodje. Zares po pravici tudi tukaj rečemo: Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!

Krščanski kmetje so se dosti krepko držali. Dasi so naši ljudje navadno ponižni in pohlevni, boječi in molčeči proti nasprotnikom, so vendar dobro branili sebe in navzoče duhovne, zlasti kranjskega g. dekana, katerega so liberalci imeli najbolj na piki. — Ko se je pa našim liberalnega divjanja preveč zdelo, tedaj so nekateri poprijeli Novaka in ga, ne da bi mu bili kaj drugega žalega storili, ponesli vun iz dvorane kakor nesejo pogrebci mrliča. Seveda je bil predsedniške in poslanske časti željni Novak zopet kmalu na svojem starem mestu. — Ker so se pa naši ljudje naveličali in se jim je jelo domu muditi, so jeli drug za drugim zapuščati prostor, tako da je naših le še malo ostalo in tedaj so se liberalci zagnali na naše in jih — kakor so tudi že poprej poskušali — izrinili iz dvorane. Potem so bili nekaj časa sami med seboj; kaj so govorili, ni znano. Postavili so Josu Novaka za kandidata.

Naši možje so po shodu z glavami majali rekoč: Takega pa še nismo videli! Ja, pa kmetje! da morejo kmetje taki biti! — Posebno so si pričujoči Mavčičani zapomnili svojega župana Novaka! Vedeli smo, da je liberallec; da je pa tak, tega nismo mislili! — In vsi boljši kmetje mavški so sklenili, da ga ne bodo več volili za župana. Saj je pa tudi res čudno! Cela občina skoro do zadnjega katoliška; pa skoro edini liberallec, ki ga imajo med seboj, naj bi jim županil. Prepričani smo, da bodo Mavčičani zbrisali ta madež s svoje občine.

Ker tedaj ni bilo mogoče tem slepcem na shodu njih slepote pokazati, zato jih vprašamo tukaj:

1. Kaj vam vendar ni všeč na Demšarju? Demšar je prvič kmet. Sami (če prav ste zadnjič volili graščaka Lazarinija in uradnika Pirca) ste rekli: Kmet kmeta! Tu torej imate kmeta, zakaj vam ni prav? — Demšar je krščanski mož. Vi pravite, da ste tudi kristjani, katoličani. Zakaj torej ne marate kristjana, katoličana Demšarja? Kakó pa si vi mislite krščanstvo; ali ne tako, kakor ga Cerkev učí? — Demšar je sposoben mož: dosti izobrazen, korajzen, zna govoriti, kolikor se more od kmeta zahtevati, zavzet za pravice in za povzdigo kmečkega stanu, kaj vendar hočete? — Že vemo; vi pravite: Demšar je klerikalec. To je njegov smrtni greh. Dobro! Torej vprašamo dalje:

2. Kaj vam ni všeč na katoliško-narodni stranki? Ali ni to kmečka stranka? Kdo pa je pri nji, če ne v prvi vrsti kmetje? Ali se ne poteguje ona za pravice kmeta? Res je, da je kmet največji revež, in res je, da se je za kmeta veliko premalo storilo dosedaj. Res je pa tudi, da se je edina naša stranka zavzela in potegnila za kmeta, takó da se naša stranka lahko imenuje kakor krščanska takó kmečka stranka. — Ali upate pomoči za kmeta od one stranke, katera hoče kmeta vedno pod seboj obdržati in mu krati njegove pravice? Prašajte se torej: Ali vas ne vodi samó slepa strast ne pa pametni razlogi zoper stranko, katera je vse sile nastavila, da pomaga vam, kmečkemu stanu? Brcati proti katoliški kmečki stranki se pravi ravno toliko, kakor če brca in maha vtopljenec proti človeku, ki ga hoče iz vode potegniti! V resnici: s krampom na vrh glave bi bilo treba puščati kmetu (drugega zdravila ni več zanj), ki pričakuje pomoči od liberalcev, sovraži pa katoliško stranko, katera edina mu hoče pomagati in le pomagati!

Zato vprašamo dalje in vprašamo zlasti liberalnega „kmečkega“ kandidata Novaka, kaj bo odgovoril na sledeča vprašanja:

3. Ali je prav, kakor liberalci hočejo, da imej 90 graščakov 10 poslancev, 50.000 kmetov pa le 16? da naj je en graščak toliko vreden kakor 412 kmetov in en mestni postopač toliko kakor 70 kmetov? Kako vi, liberalni kmetje in vi župan Novak, kako zagovarjate to vnebo vpijočo krivico, ki se godi kmetu od liberalne gospode že 40 let? Kaj mislite v tem oziru storiti? Kako si upate pri belem dnevu pajdašiti se z liberalci, ki so tako grdo goljufavali kmete 40 let in jih hočejo še dalje? Odgovorite!

4. Ali vam je prav, da naša skoro popolnoma kmečka dežela plačuje za teater vsako leto 12.000 kron in za nemški teater

že drugih 12.000; za teater, katerega kmet še zunaj ne vidi? Kmetje marsikje prepotrebne vode nimajo, gospodi naj se pa z rožicami stelje? Kako to opravičujete? Ali mislite tudi vi glasovati za teater?

5. Ali vam je prav, da naj se naložé novi veliki davki za šole na kmeta, gospoda pa, ki ima najbližje, najvišje in najboljše šole, naj ne bo zadeta od tega davka skoro nič? Ali boste vi za to glasovali, da se kmet obremení in še bolj potlači v revščino? — Ako pa ne boste, zakaj ste zoper stranko, katera hoče vsega tega kmeta oprostiti? Povejte, zakaj?!

6. Ali vam je prav, če ste še saraó za eno trohico kristjani, da „Narod“ in za njim „Gorenjec“ zaničuje tako nizko, kakor se noben cigan ne sme zaničevati, našega izvrstnega škofa, ki ga je sama ljubezen in sama požrtvovalnost do svojega ljudstva, da zaničuje in blati papeže, katere je Bog hotel imeti za svoje namestnike na zemlji; da zaničuje ne samo osebe, ki Bogu služijo, ampak tudi božje reči same: Marijo, misijone; da ljudi ščuje, naj ne hodijo k spovedi in naj se zadnje uro ne dajo prevideti? — Ali vi, ki pravite, da ste tudi katoličani, odobravate to nagnjusno in bogokletno pisarenje? Kako se ujema to z vašim krščanstvom? Ali vas ni sram v dno duše, ali vam ne očita vest, da ste deležni velikanskega hudodelstva, če to reč odobravate in podpirate? Kako morete hoditi v cerkev, kako le enkrat veljavno spoved opraviti? Odgovorite! Mi smo prepričani, da ne morete tudi ene pametne na to odgovoriti.

Aha, vi hočete le neodvisni biti! „Neodvisna kmečka stranka“! Puhle besede! Neodvisen na svetu ni nikdo; vsakdo je odvisen od višjih, vsi pa Boga. — Že vem, kako mislite. Vi hočete biti neodvisni od duhovnov, to je naukov, katere duhovni uče. To je tista neodvisnost, ki jo je hotel imeti Lucifer, ko je Bogu pokorščino odpovedal. Če niste odvisni od cerkve, ste pa odvisni od „Gorenjca“, odvisni od Pirca, sploh od liberalnih škriccev, od ljudi, katerih mnogi ne poznajo ne petka ne svetka, ki ob petkih na cente mesá pojedó. To so pa res možje, od katerih ima kmet rešitve in zveličanja pričakovati! Za božjo voljo, ali so ti

ljudje na glavo padli, ti „neodvisni“ kmetje! Prašam vas, vse pametne kmete: Kdaj so pa uradniki, kdaj so liberalni štacunarji in drugi taki pokazali, da jim je kaj za kmeta? Koliko njih ljubezni, koliko skrbi za vaš blagor ste pa že občutili od njih? Štacunarji pač radi vzamejo denar od kmetov, in uradniki pač radi zarohné nad njimi, če se v kanceliji kaj prav ne obrnejo. To je vsa njih ljubezen. In tem ljudem se za škrice obešajo ti ponosni, ti neodvisni kmetje! Če to ni slepota, potem ne vem kaj je. Pamet, pamet, ljudje božji! Če bi le enkrat strast in prevzetnost malo na stran položili in znali mirno do pet naštetí, ne en kmet bi ne bil liberalce!

To je zgodba o slavnem shodu neodvisne kmečke stranke v Kranju, o shodu, ki bo brez dvoma prinesel rešitev kmečkemu stanu iz vseh njegovih težav. Zato dober stoji farbar Pirc v Kranju, kranjski pisarji in postopači in pa Jože Novak, Primožev ali Tonetov Joža z Jame.

Popisu tega shoda moramo pa dodati še eno besedo.

V nobenem okraju zadnji čas liberalci tako glave ne vzdigujejo kakor v kranjskem. Ognjišče, na katerem se kuha liberalna godlja, je Kranj. Posoda, v kateri se ta godlja okoli ponuja, je takoiimenovani „Gorenjec“, kateremu bi se pa po pravici reklo: gorenjski Lažnjivec ali Smradljivec. Predrznost je, da si drznejo kranjski pisarji na čelo takim umazanostim zapisati pošteno besedo „Gorenjec“, ko je vendar znano, da je Gorenjec vobče poštenjak, veren krščanski človek. To reč piše in izdaja Ciril Pirc, ki je farbar v Kranju in ima menda tudi nekaj štacune. Večinoma to umazarijo bero kranjski, ki imajo čas za to in tudi želodec potem, da morejo prebaviti taki pomije. Mestni ljudje, to dobro veste, se navadno niso brigali za kmečke nikdar, razun kadar so jih potrebovali. Naenkrat pa so se spreobrnilí ti ljudje v grozne prijatelje kmetov, se jim jeli dobrikati in jih loviti. Navadno prav malo opravijo. Skoro v vsakem nekoliko večjem kraju se pa že dobi ali učitelj ali žandar, kak faliran študent ali kak kmečki ošabnež, kak človek, ki mu cerkev mrzi ali ki se je enkrat s svojim župnikom iz kakoršnegakoli vzroka skregal; — taki

judje jim pa že gredo na limanice in vežejo z liberalnimi farbarji — zoper kmeto! Kar je pravih, poštenih krščanskih kmeto so vsi na naši strani, kakor tudi drugi biti ne more. Toda liberalci skušajo vedno več in več zase pridobiti.

To nam bodi opomin, da katoličani bolj zavemo svojo dolžnosti, bolj skupaj vzamejo in unamemo za našo pošteno kmečko in krščansko stvar! Gorenjska je do sedaj bila krščanska in taka tudi moro ostati. Naše lepe Gorenjske ne bomo kar tako prepustili liberalcem!

Zato moramo gledati ljudem, s katerimi imamo opraviti, malo bolj na prste! Kranj je jako liberalno mesto. Pa zakaj? Zato ker se purgarjem tako dobro godi, ko jim kmetje od vseh strani denar skupaj nosijo! Koliko denarja pusté naši dobri Gorenjski naše krščanske kmečke ženice ob pondeljkih ko se vračajo obloženi z vsemi mogočimi rečmi iz mesta, kranjskim trgovcem, kramarjem in rokodelcem, in podpirajo na način ljudi, ki se potem norčujejo iz kmetov in njih vere! Ali bi ne bilo pametno, malo bolj krščanske ljudi v mestu podpirati in pri njih kupovati? Mi vam damo to v premišljevanje. Oh, ko bi bili naši ljudje tako zavedni, tako zavzeti za svojo reč, tako odločni in požrtvovalni, kakor so liberalci kdaj bi bili že na to pazili. Pa kar se ni bilo, se še mora zgoditi!

Ne, naše lepe Gorenjske ne bomo prepustili liberalcem! Združiti se moramo v prihodnje še tesneje zoper nje! Na dan volitve, velikonočni četrtek, pojdite in oddajte vsi kot en glasove za našega kandidata Demšarja, ki je res pravi Gorenjec, možak-poštenjak!

Ne bojte se krščanski Gorenjci! Sedaj marsikdaj liberalci vpijejo: Križaj ga! Lepo njih, po klerikalcih! — Pa kakor je za velikim petkom prišla velikanoč in je zaničevani in v zemljo poteptani Gospod od smrti vstal in osramotil svoje nasprotnike ter uničil njih črne naklepe, tako gotovo bomo v tem boju zmagali tudi mi — naša zmagaja je gotova! Eden, ki je bil zraven

Kandidat Demšar na shodih.

Najkrepkejši izraz politične delavnosti vsake stranke so ljudski shodi. Katoliško-narodna stranka se more ponašati, da je zadnja leta priredila največ in najbolj obiskanih shodov. Vsak tak shod je za našo stranko čas svežega življenja, čas najpleme-

nitejšega napredka. Tudi naš kandidat Demšar se je poslužil takih shodov, da se je predstavil svojim volivcem. Tu prinašamo poročila o teh shodih, ki jasno kažejo, kako je naša stranka zadela v črno z njegovo kandidaturo.

Shod na Trstenku.

Po zjutranjem cerkvenem opravilu sedmih se je sešlo dné 20. marca lepo število volivcev. Zastopana je bila častno vsa fara. Predsedoval je župnik Mikš. Kar

didat Demšar je pojasnjeval dolžnosti kmečkega poslanca v naših dneh. Opisal je težave, ki jih izkuša že kot kandidat in ga čakajo, če bo izvoljen. Ne ponuja se. Stranki, ki ga je postavila, se je izročil na razpolago, ker ve, da je edino prava. V razgovoru, ki se ga je udeležilo več volilcev, je razvijal kmečke zahteve glede na lov, na vredbo kmetijske šole za Gorenjsko, poudarjal potrebo umne skrbi za gozde in pokazal, kako naj bi dežela to važno stvar podpirala. Vsako vprašanje je brž in temeljito razrešil. Soglasno se je sprejela njegova kandidatura. Volivci so glasovali zanj s prepričanjem, da varnim in večšim rokam izročajo svoje težnje.

V Goricah je ob 11. pod predsedstvom domačega župnika razvijal župan Demšar delovanje katoliško-narodne stranke glede na kmečki stan in dokazoval, da je v resnici edino ta stranka prava kmečka stranka. Iz lastne izkušnje je opisoval nepopisni pomen združništva za kmeta in pojasnjeval zlasti važnost malih hranilnic in posojilnic. Zmisel za pravo združništvo med slovenskim kmetom je po njegovi sodbi najznamenitejše delo katoliško-narodne stranke za kmečki stan. Tudi njeni poslanci so pri vseh prilikah v deželnem in državnem zboru izkazali, da je njihova skrb za kmečki blagor resnična. Liberalci so pa dosledno pri vsaki priliki izpričali, da se njihova skrb za kmeta neha takrat, ko se neha njihov dobiček.

Tudi obilo zbrani goriški volivci so soglasno odobrili Demšarjevo kandidaturu.

Preddvorom.

Popoldne istega dne pred naukom je bilo v dvorani izobraževalnega društva zborovanje. Župnik Jereb je predsedoval. Kandidat Demšar je tu zlasti kazal na podle napade liberalcev na vsakega, kdor ne trobi v njihov rog in iz iskušenj, ki jih je sam nabral glede na svojo osebo pokazal, kako neumni so ti napadi, vredni tistih, kateri jih rabijo. Za take napade se ni vredno meniti. Iti se mora mirno in neustrašeno svojo pot za pravice kmečkemu stanu. Kandidatura njegova se je nato brez vsacega ugovora sprejela.

V Cerkljah.

Nekaj stotin vrlih mož je napolnilo isto nedeljo kmalu po treh popoldne spodnje prostore cerkljanskega župnišča. Shod je izvolil za predsednika g. Beštra, ki je pojasnjeval pomen shoda. Za njim je dr. Krek navajal za zgled zavedne notranjske volivce, ki so se zadnja leta tako krepko izvili iz jerobstva liberalnih mogotcev in pozival navzoče, naj ne puste, da bi gospodarsko tako zapuščeni Notranjci v značajnosti prekosili od nekaj tako zanesljive Gorenjce. Med tem je prišel Demšar in brž povzel besedo in govoril nekako tako-le:

Demšarjev govor v Cerkljah.

Osrednji odbor katoliško-narod. stranke proglasil me je kandidatom za deželni zbor. Prevezel sem kandidaturu, kajti ne samo kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan. S tem, da sem prevzel kandidaturu, prevzel sem nalogo, da stopim s svojimi vo-

livci v ožjo dotiko. Zato, cenjeni volivci, imam danes čast se vam predstaviti in vas pozdraviti. Znano mi je, da so s častjo mandata združene imenitne dolžnosti boriti se za pravice svojih volivcev, boriti se za pravice kmečkemu stanu. Pot, ki jo ima hoditi novi poslanec, da to doseže, začrtana mu je po programu katoliške kot ljudske stranke, v programu, ki ga je zasnovala na I. in razširila na II. katoliškem shodu.

Kmečki stan, kakor je vsem znano, zadnje čase ne le ne more napredovati, ampak očitno propada.

Dokazano je, da se zlasti na Kranjskem kmetu najslabeje godi, to pa zato, ker se ravno na Kranjskem za kmeta najmanj skrbi. Še to, kar si kmet sam s svojo požrtvovalnostjo napravi, se mu hoče uničiti. — Ker je Kranjska izključno poljedelska, mora vsak domoljub z žalostjo opazovati to propadanje, gledati v prihodnost, kajti s poljedelstvom propadla bo tudi domača obrt i trgovina, ki se ravno tako malo skrbi zanj kot za kmetijstvo. Nasledki so se pokazali v silnem izseljevanju in pomanjkanju kmečkih delavcev.

Ne sodimo pa samo mi tako črno. V zadnjem „Kmetovalcu“ beremo, da je naša dežela zaostala v kmetijstvu. List „Gorenjec“ je že pred dvema letoma pisal: „Kranjsko kmetijstvo je bankerotno, in posledica tega je nenavadno izseljevanje, ki mora vsakega rodoljuba navdajati z obupom.“ Uvaževajte te neznosne razmere, začelo se je rešno gibanje med našimi poslanci kot zastopniki kmečkih občin.

Nastopiti so morali resno pot, pot boja, po kateri se mora priboriti kmetu pravica in veljava, ki mu gre.

Naši poslanci so zato v seji deželnega zbora dne 21. junija 1902. stavili nujni predlog: Uvažujoč, da sta sedanji deželni red in deželni volilni red v svojih bistvenih določbah sloneča na zistemu neznosnih privilegijev posameznih stanov popolnoma zastarana in naravnost udarec v obraz zdravi pameti ter pravicam ljudstva — predlagajo podpisani

Deželni zbor naj sklene:

Deželni red in deželnega zbora volivni red za vojvodino Kranjsko se ima spremeniti na temelju načel splošne in enake volivne pravice.

Glavne zapreke, ki zavirajo primeren napredek kmečkemu stanu, se zamorejo odpraviti šele s preosnovo volivnega reda.

Ker je Kranjska, kakor sem že rekel, agrikulturna, in večina ljudstva živi od malega posestva, bi imeli kmetje imeti večino zastopstva v deželnem zboru. Sedanji volivni red je, kakor nam znano, tak, da daje stanovom, ki so v manjšini, privilegije, po katerih imajo večje zastopstvo in so odločilni v narekovanju postav. Tako

ima 37.412 kmečkih volivcev	16	poslancev
6399 napred. lib. voliv.	11	"
368 Nemcev	1	"
90 veleposestnikov	10	"

Ti privilegiji dajejo gospódi vlado, kmetom pa nalagajo delo in dolžnosti. Kdo je tega kriv, da kmečki stan propada? Tisti, ki so imeli komando in vajeti v rokah. Ni čuda torej, da je moral kmet opešati pod težo bremen.

Zato je pa zastopnik delavskih stanov rekel v deželnem zboru, da so volilni privilegiji vir vse nesreče, ki je tekom desetletij prišla v Avstrijo. Posledice privilegijev so bile, da se je kmet zanemarjal ter dobil samo drobtinice, ki so padale od mize kapitalistov. Zato pa danes mora iskati kruha v tujini, ker ga domovina zanj več nima. V meščanstvu bi sicer kmet ne imel nasprotnikov, saj imata kmet in meščan skupne interese, toda usoda je hotela, da v mestih odločuje uradništvo in zastopnik meščanov je pravzaprav zastopnik uradništva. To se tudi jasno kaže. Ta gospóda je združena ni v večini, gospóda odločuje in skrbi zase. Kmet naj se drži orala ter naj dela, kakor se mu bode narekovalo. Pri tem vam moram še nekaj omeniti, kako ta gospóda za kmeta skrbi. Naložil se je davek na vozne listke. Zastopniki delavskih stanov so bili zoper ta davek. Odločevali so privilegirani stanovi, in tretji razred je primerno višje obdačen, kot drugi in prvi. Zdaj se zida bohinska železnica. Kmetje so prosili, da bi dobili kaj dela pri železnici, posebno vožnjo, ker imajo kmetje v bližini dovolj vožne živine. Železnično podjetje ji ne more rabiti, ker ima tujec prednost pred domačinom.

To pojasnjuje z vzgledom iz šelske doline.

Kmečke občine so današnje čase hudo obremenjene; gledati morajo, da si dobijo raznih virov za dohodke. Nekateri imajo lep lovski prostor. Najemniki so večinoma bogati gospodje. V prejšnjih časih je bila najemnina nizka itd.

Uradnikom se plače zvišujejo; da bi kmet lažje plačal, mu pa zaslužka ne dajo. Ali ni to krivica? Še celo tako daleč smo prišli, da je javno na shodu zastopnik meščanov, oziroma uradnikov kmetom obetal knofe, liberalcem pa groše. Po domače rečeno, če ne boste pridni, kakor otroci v šoli, ne dobite nič podpore od dežele.

Mi pa pravimo, kako jo bomo dobili, saj še za gospódo manjka.

Kaj pomaga tistih 50.000 kron, ko jih moramo dvakrat nazaj plačati.

Potreba je, da dobi Kranjska v deželnem zboru zastopstvo ljudstva, ne privilegirancev, ter se izdelajo nove postave, ki bodo omogočile kmetu obstanek.

Zato so naši poslanci odločno in po vsej pravici zahtevali, da se spremeni deželni volilni red. Ker so zastopniki manjšine temu nasprotovali, segli so naši po skrajnem orožju ter zasedanje preprečili z obstrukcijo. Bolje je, da se nič ne naredi, kot da bi se kmet še huje obložil. Kmetu po sedanjih razmerah obstrukcija nič ne vzame, ker se mu je že tako vse vzelo. Kmet nima nič zgubiti. Dežela ima 800 tisoč kron dolga, katerega bode treba poravnati. O kakih podporah še govoriti ni. Zastoj je vpitje nasprotnikov, da obstrukcija žre podpore. Ko bi mogla dolg požreti, to bi bilo dobro. Dolžnost poslancev kmečkih občin je bila, da so se odločno uprli. Le škoda, da se ni to že pred več leti zgodilo. Boj pa, katerega bijejo zastopniki, privede do zmage le, ako bode ljudstvo trdo stalo za zastopniki. Ni se bati, cenjeni volilci, da bi se gorenjski tilnik uklonil pred nasprotniki kmeta.

Na par interpelacij o obstrukciji in o gledališču je Demšar točno odgovoril. Pred-

sednik je dal na to na glasovanje njegovo kandidaturu. Dvignilo se je na stotine rok krepkih in utrjenih, ki tudi drže, česar so se oprijele. Posebej je še vprašal, ali je kdo zoper in za ta slučaj prosil, naj vzdigne roko. Ni ga bilo. Iz preddvorske, velesovske, šenčurske, šenturškogorske in domače župnije zbrani volivci so torej soglasno potrdili kandidaturi vodstva katol. narodne stranke. Dr. Krek je nato v daljšem govoru opisoval, kakšna je tista neodvisna kmečka stranka, ki se je te dni iznašla v Kranju. Ljudje odvisni od vlade, nemškutarjev, Nemcev in liberalnega uradništva bi radi zmešali gorenjske kmete. Pojasnjeval je tudi pomen sedanjega boja, ki sega preko mej naše dežele in meri na to, da se dosledno izvede ustava in s tem ustvari podlaga za reden in miren napredek v zakonodajstvu.

Župnik Brešar je opisoval, kako kranjski liberalci izrabljajo kmeta in ga povrh še zaničujejo. Samo ena oseba — izmed redko nasejanih mož, ki jih ima ljubljanski župan Hribar v splošno vspodbudo po cerkljanski fari — je z neslano opazko proti Demšarju hotela kaliti lepi shod. Ko je pa predsednik pozval dotičnika, naj govori, je pa zavladal molk in ne modrosti, ne modrijana ni bilo na izpregled. Lep je bil ta shod, vreden zaključek tako plodovitemu dnevni!

Volivni shod v Selcih.

Ni bilo treba selškega shoda, da bi se predstavljal kandidat. Saj mu zaupa ogromna večina cele doline. A ker se je tista pest liberalčkov, kolikor jih še lazi za rastrgano Šibarjevo zastavo, šla osmešit v Kranj in ker bukovski učitelj Grmek silno široko ustno vpije po »Gorenjcu«, kot bi Demšar ne imel nobenega vpliva v domači občini, je hotel kandidat sam dati pri javnem volivnem shodu priložnost, da pridejo liberalni junaki in pokažejo očitno, kaj so in kaj vedo. Prišlo je pač veliko število mož iz vseh vasi obširne selške občine in tudi več železnikarjev, a liberalcev ni bilo. Po pismih in selih so zganjali par dni svoje pristaše skupaj, a spravili so v Selce cele tri; in ti so poleg selških poglavarjev spoznali najbolje tih se odplasti, kakor so prišli. — Junaki so, ki kličejo na korajžjo, a ritinško hodijo.

Shod je bil lep. Predsedoval mu je srenjski svetovalec, vrli in razboriti F. Prevc. Demšar je govoril nekako takole:

Znano vam je, zakaj se je sklical današnji shod. Volitve za deželni zbor, ki se vršijo 7. aprila, so tista moč, ki je vzdignila del Gorenjske, kranjski okraj. Mene kot kandidata tako vs poznate, ro pa saj me pozna sedaj širni svet po priporočilih časnikov »Gorenjec« in »Slov. Narod«. Pokazati sem se vam pa danes hotel zato, da ne boste mislili, da me je obrekovanje neodvisne stranke kaj potrla. Ne! Ravno na sprotno; več odličnosti in srčnosti sem dobil. Ker večina izmed vas ni brala teh časnikov, bočem pri ti priložnosti povedati, kaj so pisali.

Prva pohvala je bila, da nimam zmožnosti za deželnega poslanca. T. ga ne povedo, zakaj jih nimam. — Ja mislim, da ti ljudje tako sodijo: Kdor je liberalec, je zmolečen, kdor klerikalec, ni zmolečen.

Zakaj nis postavlili takoj kakšnega zmožnega kandidata ter našli njegovih dobrih zmožnosti?

Kot kmet sem zanikrn kmet. To je navadna zabavljica, ki jim je prva na jeziku. Sramota pač vsakega morda delavskega stanu z zanikrnim kmetom. Recimo, da smo zanikrni kmetje, vendar nismo tako zanikrni, da bi verjeli, da nam bodo liberalci kdaj kaj pomagali.

Velika duševna reva pred Bogom in ljudmi sem. Poglejmo naša dobro izobražene liberalne posestnike. Najizobraženejši med njimi so gledali v prvi razred gimnazije, pa so nekateri še morali pred letom oditi. Duševna reva pa tem možem lahko s priševnlom V. gimnazijskega razreda izbrišo oči.

Šema sem, ker sem rekel, da naj vsak svoj sport sam plača.

Prav ni, da bi kmet za gledališče plačeval. Trdijo, da kmet ne plača za gledališče. Res je pr, da plačujo deželno naklado, torej tudi za gledališče.

V »Gorenjcu« piše mshen možic, (klic: Grmek) ki ima tudi kratko pamet, da sem pregnal dva duhovna. Pove naj tist, katera sta ta dva duhovna? Ta mož se zelo rad peča z menoj ter mi pri vsaki priložnosti sprašuje vest. Mislim sem, da boče zljaj raje imel opraviti s svojo ženitvijo, kakor z mojo kandidaturo. Ne samo za nekakega referenta okr. šol. sveta, celo za referenta, o. kr. glavarstva se postavlja. V zadnjem »Gorenjcu« piše, da sem eden najbolj zanikrnih županov kranjskega okraja.

Vsi ti napadi niso nič opravili pri meni. Molje, vi pa lahko sprevidite s kakimi sredstvi agitira tista neodvisna stranka, ki je popolnoma odvisna od mestnega liberalnega časopisa.

Soglasno in z velikim navdušenjem se je na to sprejela Demšarjeva kandidatura. Za njim je govoril dr. Krek o pomenu boja za splošno volilno pravico. Govorila sta tudi domači župnik in ugledni Jož. Gartner, ki je v krepkih besedah povedal, kako malo se poda mlademu dopisunu v »Gorenjcu« vtikati se v kmečke zadeve, o katerih nič ne razume. Zborovalci so se potrjeni v pravih nazorih razšli, in dan volitve pokazal, da znajo selški občani ceniti čast, da je deželni poslanec vzet iz njihove srede.

Zopet štirje shodi.

Štirje sijajni shodi — uspeh nedelje dne 27. marca. Vrglo se je zopet obilo plodovitih idej med naše ljudstvo, bi bodo brez dvojbe vzakile in rodile najboljšega sadu. Konstatiramo pa že danes lahko: divji zakon med vlačjo in dvoživko liberalne zveze je jalov. Kranj, naš ga obsoja. Škoda svetlih grošev za plakate in agitatorje, škoda denarja za »Gorenjca«. Ta papirni »Gorenjec«, ki na svojem banderu s živimi barvami slika klerikalnega zmaja, ne more nikamor. Kranjske barve ne drže. Veseli moramo biti, da so nam te volitve dale priložnost kuharjem, ki pomalem vare liberalstvo v vladni skledi izpričati, da pri naših Gorenjcih te jedi ne bo mogoče spečati. Pojedo naj jo tisti, ki so jo skuhali. Naj jim tekne!

V občini liberalnega kandidata.

Včeraj je katoliško-narodna stranka zborovala v prijaznih Mavčičah, v kraju, kjer za nekaj časa še županuje liberalni kandidat Novak. Nad 200 mož je bilo na shodu, liberalni župan, katerega so zborovalci povabili, naj pride na shod pa ni prišel, ker je vedel, da bi mu zavedni ondetni posestniki povedali v obraz, da ne marajo moža, kateremu ni na srcu kmetijski blagor, ampak samo prijaznost kranjskih škričev. Ta shod je pokazal, da liberalni kandidat, odkar se je zapisal kranjskim liberalcem, v svoji domači občini nima prav nobenega vpliva in da je precej predrzno od liberalcev, ponosnim Gorenjcem ustiljevati za kandidata moža, katerega niti njegovi domačini ne marajo ter komaj čakajo dneva, da mu jasno pokažejo, da mora mavčički župan biti drugačen nego je on.

Shod je otvoril svetnik trgovske in obrtne zbornice ljubljanske, gosp. Ivan Kregar, ki je predlagal, naj izvolijo predsednikom domačega g. župnika, ker je bilo soglasno sprejeto. Ko je nato vprašal gospod. zasposki župnik, ako se je župan Novak odzval vabilu, je bil odgovor: »Ni ga!« »Je vse eno, ako ga ni, mi ga tako ne maramo!«

Nato je razvijal svoj program kandidat katoliško-narodne stranke, selški župan gospod France Demšar. S svojim možstvom, odkritim nastopom se je takoj vaem prikupil. Spretno zgovornostjo je pokazal, da bo mož za svojem mestu, odločen za pravice kmetijskega stanu in da bo v vseh s udjih hlabro in neustrušeno nastopal. G. Demšar je povedal zborovalcem, koliko je že katol. narodna stranka delovala za krasti kmetijskega stanu, kako ga osvobojuje od tujega kapitala s hranilnicami in drugimi ljudskimi podjetji. Tisti, ki pravijo, da hočejo »neodvisno kmečko stranko«, ne nameravajo drugega, nego pod to pretvezo delati za liberalce, ki hočejo pri vsakih volitvah pod raznimi pretvezami prati mej nas, storili pa za kmeta niso še nikdar nič, k večjemu, da so ga vedno izrabljali. Kaj bi storil župan Novak, ako bi bil izvoljen kot neodvisen kandidat? Sam bi ne mogel nič narediti v deželnem zboru, pridružiti bi se moral eni stranki in pridružil bi se tistim, ki ga podpirajo, liberalcem, kateri so v dež. zboru pri lovskem zakonu in pri vseh drugih zakonih, katere bi bilo treba rešiti v korist kmeta, najhujši kmetijski nasprotniki. Tista takozvana »neodvisna« kmečka stranka ni nobena stranka kmetov, ampak je le stranka, katero so spravili v življenje uradniki, je le stranka liberalnih trgovcev, katerih neodvisnost bo tolko časa trajala, dokler bodo kmetje to trpeli. Namenjena ni za drugega, kot da bi delala komplimente kranjski gospodi. (Zivahno pritrjevanje.)

G. Demšar je povedal, da kandidira na programu katoliško-narodne stranke, ki je prava kmečka ljudska stranka, kar je še vedno pokazala, posebno tudi s tem, da se je brezobzirno pričela boriti za to, da po drugem pravilnišem volivnem redu kmeti dobi večino v deželi.

Kmet sem, dejal je ponosno župan Demšar, in deloval bom za kmeta, kajti sam sem posestnik in deloval bi tudi proti sebi, ako bi ne deloval za kmečke koristi.

V društvih, katera je ustanovila katoliško-narodna stranka je organiziranih že nad 30 000 kmetov; dolžnost vseh pravih kmetov, ki imajo res kaj ljubezni in ponosa do svojega stanu je, pridružiti se našim vrstam, da složno nastopimo za svoje pravice, ni pa prav razdruževati kmečki stan, kakor to hočejo sedaj delati nekateri ljudje po vplivu liberalcev in uradništva. Tu v naših vrstah je za vsakega poštenega moža prostora, proti vsem drugim pa pojdemo za svete naše pravice navdušeni in pogumni v boj!

Gromoviti klici: »Živio Demšar!« so odmetali, ko je govornik končal.

Pokazal se je kot mož; vzet iz sredstev kmetov, hoče s svojo sposobnostjo vse svoje sile zastaviti, da brani stan, kateremu sam pripada.

Č. g. župnik Kalan iz Zapog je nato v živahnem govoru opisal namene liberalnega shoda v Kranju ter navduševal može, naj branijo neomažeževan značaj lepe Gorenjske, ki bodi tudi za naprej katoliška in slovenska.

Vrli posestnik g. Kuralt je pozdravil kandidata Demšarja ter povedal, kako čuden gospodar je svoji občini župan Novak. Občinski može so sklenili, da se odčaja občleva, ki je takrat donášal le 72 gl., razpše, da se črbi za lov primeren dohodek. Nakrat je k njemu prišel župan Novak in ponujal 100 gl., ako se kar njemu odčaja lov. Tak način barantanja proti sklepu odbora se je odklonil, lov se je razpjal, in občina je dobila zanj na let. 300 gl.

Župan Novak bi, ako bi obveljala njegova, škodoval v petih letih občino za 1 000 gl.

Tako skrben je liberalni kandidat župan Novak v svoji občini za kmeta in tak naj bi kaj storil v deželnem zboru za kmeta? To značilno pojasnilo Novakovega delovanja je zborovalce tem bolj potrdilo, da je treba voliti može, kakršni je France Demšar, ki bo takrat, ko bodo spremembe lovskega zakona v dež. zboru na vrsti, stal na strani kmetov ne pa na strani gospode.

Gosp. Stefe je razložil zborovalcem, kakšni so pravi nameni nasprotne stranke. Povedal je med drugim, kako je jasno in odkrito na zborovanju liberalnih dijakov v ljubljanskem »Narodnem Domu« govoril protikatoličanstvu vodja liberalnega dijaštva, ki je bil navzoč na strani takozvanih »neodvisnih kmetov« tudi na kranjskem shodu. Vodja liberalnega dijaštva se je ponašal s svojim brezverstvom, izjavljal je, da je brezverec in da ne gre z robenim skup, ki ima še katoliško ime! Na tak način hočejo naši nasprotniki delovati mej nami; in z ljudmi, ki mladino tako vzgojé naj bi šli pod hinavsko krinko »neodvisne kmečke stranke«? Pri rovanju naših nasprotnikov proti katoličanstvu in za brezverstvo, ni čuda, da se je zgodilo to dni v Ljubljani, da je mlad dijak pri obhajilu pljunil iz ust sv. hostijo in jo pohodil ter da se je s tem dejanjem še bahal. Ljudje, ki ne razumejo skrbeti niti za dobro vzgojo svoje mladine, tudi za kmeta ne bodo ničesar storili katerega poznajo le pri volitvah, sicer ga pa prezirajo. Tudi v imenu svoje mladine, katero hočete ohraniti verno, nastopite prot liberalcem! Za vse bi bile žalostne postavé, katere bi kovali ljudje, ki se družijo s ta-

kimi, ki tako očitno zaničujejo cno, kar nam mora biti sveto!

Z velikim navdušenjem je bila soglasno sprejeta kandidatura selškega župana g. Franceta Demšarja. Volivci so ga navdušeno pozdravljali kot moža, ki bo vedno rad v njihovi sredi, in kateremu bo to čast in ponos, ne pa da bi posnemal liberalnega kandidata Novaka, ki je v svoji prevzročnosti le tedaj srečen, kadar se more obešati za sukne kranjske gospode.

Tako so sodeli o liberalnem kandidatu županu Novaku može, posestniki in volivci v njegovi lastni občini, ki najbolj vedo, koliko je vreden. To je za vsakega jasna sodba.

V Viševku

Pri Mubiju se je ob eni popoldne zbralo mnogo volivcev iz domače duhovnije, Luž, Visokega in Hotemaž. Shodu je predsedoval župnik Volc. Govoril je g. dr. Krek in zavračal vse liberalne puhlice proti delovanju katoliško narodne stranke. Obširno je pojasnoval, da se v deželnem zboru gre za dobre postavé v ljudsko korist in šele v drugi vrsti za podpore. Kmetu prijazen lovski zakon, ki naj bi pokopal vse pravice graščinske gospode, zavarovalništvo v deželni upravi, skrb za potrebne strokovne šole bi več koristila ljudstvu, kakor mu koristijo iz njegovega denarja v drobtinah vrnjene podpore. Razlagal je tudi pomen splošne volivne pravice. Živahno so mu pritrdjevali navzoči može in sklenilo se je, da se poleti napravi v Viševku velik ljudski shod. Pri glasovanju se je soglasno in z navdušenjem odobrila Demšarjeva kandidatura.

V Šenčurju.

Ob treh je bil shod v Šenčurju ob ogromni udeležbi. Vsi veljavni može iz šenčurske in vogljanske županije, nekaj tudi iz predoseljske, so bili navzoči. Dr. Krek je razvijal demokratiška načela iz ustavne ideje priprosto in jasno, da jih je vsak mogel razumeti. Napeto pazljivo so poslušali, ko je slikal vzroke in posledice političkega nereda v državi in deželi in razložil razloček med temeljito socialno presošno in revolucijo. Opisal je razvoj političkih strank v deželi in označil zlasti izpremenljivost in nezanesljivost odločilnih faktorjev po mestih, ki so se iz absolutistov preko nemškutarije razvili v sedanje liberalce. S tega stališča je pojasnil boj v naši deželi in pomen sedanjih volitev. Tudi pri tem shodu se je soglasno pritrdilo Demšarjevi kandidaturi. župnik Kukulj je z živio-klici na cesarja završil ta lepi shod.

Pri obeh shodih se je ponosno pozivalo, naj se svobodno oglasi, kdor se s kako stvarjo ne strinja, a ni ga bilo. Popolnoma po krivici so razupili liberalci te lepe kraje za svojo pokrajino. Shoda v šenčurski fari sta kot beli dan jasno pokazala, da se gorenjski kmet ne uda. Trdna je bila kranjska okolica in ostane ponos katoliško narodne stranke.

V Stari Loki

Naš volivni shod v Stari Loki je odprl oči vsem, ki liberalca še niso poznali v pravi luči. Ze tri dni pred shodom

so prerokovali, da nam bodo shod popolnoma razbili. Prišlo je res na shod kacic 40 liberalnih posestnikov, ki so pripeljali s seboj do trideset napojenih pastirjev in hlapcev. Obstopili so zborovalni prostor g. Jelovčana in ga sklenili zasesti. Ker je dohod ozek, bi bilo prišlo brez dvoma do nesreč. Zato so naši volivci priredili shod v župnišču. Ko so liberalci to opazili, so udrli kakor kozli s povešenimi kimajočimi glavami v župnišče.

Na shodu je prvi razvil svoj program g. Demšar. Povdarjal je skupnost kmečkega stanu in se potegoval za pravice kmeta. Ker nam pa pravic izlepa nočejo dati, treba se je posluževati obstrukcije. Za Demšarjem je govoril selški trgovec Tavčar, ki nam je razodel, da se je v Kranju ustanovila neodvisna kmečka stranka, ki nima ničesar opraviti niti z dr. Tavčarjem niti s Pircem. »Mi ne maramo niti Pirca niti dr. Tavčarja!« Njih kandidat Novak bo pred vsakim glasovanjem moral prašati svoje volivce za svet. (Ljudje so se mu smejali). Kmetje so ga začudeno gledali, ko je trdil, da se mora kmet sam braniti. Obsojal je obstrukcijo in trdil, da bi se dala volivna reforma doseči mirnim potom. Zabavljal je zoper žene in rekel, naj bo v hiši mož gospodar in ne žena. Ker je bil navzoč tudi učitelj Grmek, je trdil Tavčar, da učiteljske plače »niso rak-rana na našem telesu«, in je zahteval, da se učiteljem plače zvišajo in šola preosnovi. Obsojal je sedanjo učiteljsko vzgojo kot nepraktično. Koncem svojega govora je povdarjal, da je g. Demšar poštenjak in pozival navzoče, naj ne vpoštevalo, kaj piše »Nar d« in drugi listi. Demšarja le zato ne marajo, ker je katoliškonaroden.

Za njim je še enkrat g. Demšar povzel besedo in pojasnil, zakaj se obstruira v deželnem zboru: ker drugače ni mogoče doseči enakopravnosti za kmeta.

Nato je govoril lesni trgovec Heinrichar iz Selc, ki je nehote z nepremišljenimi besedami razkrinkal neodvisno kmečko stranko. Rekel je: »Mi trgovci in kmetje nimamo še nobenega poslanca.« In res smo videli okoli mize stati same liberalne trgovce in krčmarje.

»Vsi poslanci so bili dozdej le pajaci.« (Klici med ljudstvom: Ali je Tavčar tudi pajac?) »Kmečki poslanec ne sme pristopiti nobeni stranki, ampak mora ostati sam!« (Smeh.)

Za Hainriharjem, ki je več povedal, kakor je mislil, je govoril č. g. dr. Lampe. Pokazal je na krivično sestavljeni volivni red, po katerem imajo obast veleposestniki in uradniki. Ker je g. Lampe jel brati liberalcem levite in hotel razkrinkati liberalno hinavščino, liberalci niso več držali v začetku dane čistne besede, da govornikov ne bodo motili. Govornik konstatira, da je tu navzoč le en kandidat, Demšar, in temu morajo vsi priznati, da je dober. Kandidati pa mora na katoliško narodni program, ker so njegovi volivci krščanski može in ker so v tej stranki tudi drugi kmečki zastopniki.

Liberalci pa ne sme biti gorenjski kmečki poslanec, ker je ta stranka v vseh zadevah delala proti kmetu. Govornik našteva zglede: P. kopali so deželno zavarovalnico na korist privatnim kapitalistom, nastopovali so olajšavi pri legalizaciji in so

zoper podržavljenje notariata («neodvisni kmetje» upijejo: Tudi notarji morajo imeti zaslužek!), ko katoliško-narodna stranka zahteva, naj se povečani izdatki za šolstvo nalože na one sloje, ki zdaj nič deželnih doklad ne plačujejo, a imajo največ dobčka od nje, hočejo liberalci vse zvrtni na kmeta itd. Med govorom so rjaveli «neodvisni» kakor besni. Imeli so gnila jajca in suvali okoli sebe kakor divji. Fortunov Peter je dejansko napadal navzoče duhovnike, zlasti g. župnika Šinkovca in g. stud. phil. Saverja. Učitelj Grmek je skakal in vpil, da «noben učitelj ni brezverec, in da se jim morajo plače izboljšati». Dolenjci je nepre-

neh ma hropel: »Laznivci, obrekovalci, napadate in se vrtele kakor trifetavke. Peter je vpil: »Prokleti butelj, kamen vanj vrzi!» itd. Tavčar je skakal na stel in kričal, da »Narod» ni nekrščanski, »pak znanstveno piše itd.

Sm. šao vloga je igral znani Skarja iz Kranja s privzdiganimi pestmi. G. vernik je ožigosal tega mež. Pri katoliško-narodnih somišljenikih je »slehtal» za denar, in ko ni dobl nič za pijačo in agitacijo, je postal »neodvisen kmet».

Vkljub hrupu je dr. Lampe govoril dalje skoro poldrugo uro, in kandidatura Demšar-

jeva je bila sprejeta z velikim odobravanjem, katerega niso preupili nasprotni klici. Nato je pa hotel govoriti učitelj Grmek. A ni mogel priti do besede in med splošnim hrupom je bil shod zaključen.

Navzočih je bilo 350 do 400 mož. Liberalci so privlekli na shod jako mnogo nevolivce v. hlapcev, pastirjev itd., ki so delali le hrup. Katoliško-narodni volivci so bili hvaležni liberalcem, da so se pokazali v pravi barvi in v toliki srčnosti. Mariksteri je rekel: Nisem mislil iti volit, a zdaj, ko sem te ljudi videl, bcm pa vse storil, da nas pride več.

Volitvene vesti.

Nesramni slepariji. Liberalci, ki se skrivajo pod krinko »neodvisne kmečke stranke«, zdaj po vsem volilnem okraju pilepljajo rudeče lepake: Telegram! Včerajšnji (nedeljski) volilni shod v Stari Loki, katerega se je udeležilo nad 300 kmetov je sglasno postavil kandidatom kmeta J. Ša Novaka. To je nesramna laž. Deset desetih zbranih kmetov je bilo za Demšarja, le nekaj trgovcev, Žbničarjev, pastirjev in hlapcev je bilo za Novaka. Gorenjci! Ta lažnivi papir vam je dokaz, kako liberalci sleparijo. Živio Demšar!

Za deželnozborsko volitev se naj organizira v vsaki občini volilni odbor naših zaupnikov, ki naj skrbi, da pride vsak volilec na volišče. Ker bi nasprotniki s svojimi zviščami dosegli radi edino le to, da bi mogli reči, da je to pet manj katoliško-narodnih volivcev, kakor zadnjič, zato mora priti vsak na volišče. Zdaj se ne gre le za to, ali zmagamo, ampak za to, da zmagamo z velikansko večino! Vsa čast gorenjskim volivcem, ki so se zadnjič tako izborna in moško postavili! Zdaj se mora pokazati, da ni nobena občina šla nazaj, ampak v čast si naj šteje vsaka občina, da postavi za našo sveto, pravično stvar več mož kakor zadnjič. Ko so nasprotniki v odkritem boju nastopili, ste jih porazili. To je pa naša dolžnost še tembolj zdaj, ko nastopajo hinavsko. Gorenjec je bil vedno pošten in ni trpel hinavščine. Zato pa naj zdaj dokaž, da je še bolj možki in zaveden postal v sedanjem boju!

Liberalna stranka je tako ob ves kredit, da morajo zdaj »Narodovo«, ki hočejo bogati volilce, na vse načine kazati, da niso liberalci. Tako je v Stari Loki selški Tavčar slovesno zatrjeval, da ne smejo kmetje niti s Pircem niti s dr. Tavčarjem, Hainriher je pa priznal, da je liberalna stranka smrt za kmeta. Učitelj Grmek je odločno

tajil, da je »Narodovec«. »Kaj bo rekel dr. Tavčar, če izve, da ga tako obsojate?« je moral slišati. In vendar so to pravi liberalci, dopisniki »Naroda« in »Gorenjca«. Samo pod liberalno barvo več ne morejo med ljudstvo. Njih govorjenje pa priča, da so polni liberalnega »Narodovega« duha. Liberalna stranka bo poraz te »neodvisne kmečke stranke« smatrala lahko za svoj lastni bankerot med ljudstvom.

»Neodvisna kmečka stranka«. Iz Poljan se nam piše: Kako je to, da so na strani »neodvisne kmečke stranke« sami liberalci? Poznamo te ljudi, ki so vedno hvaležni liberalizem, zdaj pa, ko vidi, da ž njim ne opravijo nič, so si izmislili drugo ime. Ako si kujete novo stranko, vendar sami priznavate, da je liberalna stranka napačna. A stranka je taka, kakršni so ljudje v njej. Zato pa storimo najbolje, ako to »neodvisno« stranko imenujemo s pravim imenom — liberalno.

»Neodvisno kmečko stranko« kuhajo zdaj liberalni škrici v Kranju, da jo peljejo kakor paradnega šimeljna na volišče. To bo lepa »neodvisna« stranka! Kmet, ki danes z liberalci drži, mora biti z žebli zabit. Ali ni liberalna stranka danes najbolj odvisna stranka? Za nemško gledališče mora glasovati, ker je pogodbi z nemškimi baroni zvezana. Zoper pomnožitev kmečkih poslancev mora glasovati, ker hoče imeti v deželnem zboru vedno gosposko večino proti kmetu. Liberalna stranka mora glasovati za to, da je v naši deželi eden graščak toliko vreden, kakor 412 kmetov. Zdaj šteje en mestni škric, ki Bogu čas krađe toliko, kakor 70 kmetov, ki se mučijo s svojim gospodarstvom. To krivico vzdržuje liberalna stranka, ker je odvisna od mestnega uradništva. Liberalna stranka je uradniška stranka! Liberalna stranka hoče naložiti velike nove davke na kmeta, ker

se je proti gospódi zavezala, da gosposkim ljudem ne zviša davkov. Liberalna stranka hoče vsa nova bremena za šole in za zvišanje učiteljskih plač navaliti na ubogega davkoplavečevca, ne pa na imovite stanove. To vse, ker je nemški gospódi pogodbi zvezana. Največja predrznost je, če se taki ljudje upajo imenovati »neodvisna stranka«!

Neodvisna kmečka stranka se je na shodu pokazala v Stari Loki: 1. Dolenec Franc, lesni trgovec in podjetnik za odvažanje kamna; 2. Scarja iz Kranja, imejitelj neznane obrti; 3. Hajnrihar iz Selc, lesni trgovec; 4. Tavčar Franc iz Selc, gostilničar in trgovec; 5. Kalan, tovarniški pisar v Loki; 6. Grmek z Bukovice, profesor in orglar; 7. Logonder Peter, po domače Fortunov Peter, lesni trgovec in gostilničar iz Stare Lake; 8. Mohar Gašpar, kovač pred Kapucini v Loki; 9. Bergant Janez, trgovec v Stari Loki; 10. Zakotnik, gostilničar na Trati; 11. Franc Zherl, gostilničar in trgovec pred Kapucini v Saclji Loki; 12. Siibar, trgovec iz Selc in razni pastirji in hlapci. Nekaj kmetov je samo iz Žabnice. To je lepa — »kmečka stranka«!

Sodba o kandidatu Novaku in o »neodvisnih« kmetih. Kat. narodni kmetje so rekli, do tako surovih ljudi, ki so na shodu v Kranju vrlega poštenjaka Zaplotnika, po domače Klemenca, pobili na tla, še niso videli in da pristaš takih »neodvisnih« kmetov nikdar ne bo njihov poslanec. Novaka pa marajo tem manj, ker on nemškutari, kjer more, dopisuje n. pr. okrajnemu glavarstvu nemško i. dr. Pa tudi liberalci nimajo niti Novaka niti »neodvisnih« kmetov posebno v čislh. V dokaz le dva izreka Cirila Pirca: tolačeč Kozelj, katerega niso postavili za kandidata, mu je obljubil, da bo vplival na Novaka, da v njegov prid odstopi od

kandidature, in govoreč o dekanu Koblarju, je dejal, da tistega, ki se med otrobe meša, s požro. Ali je „neodvisne“ kmete primerjal z otrobi ali s, nam ni znano, na vsak način je pa nazval tako svoje pristaše.

Kandidat „neodvisnih kmetov“, Novak, ne more biti vesel svoje kandidature, kajti prva dobrota, ki jo ima od nje, je ta, da so mavčiški kmetje sklenili, da ga vržejo z županskega stolca. Priljubljen ni niti najmanj. „Narodovec“ že itak ne more biti všeč našim kmetom, dalje je pa Novak neljub kmetom tudi že izza tistih časov, ko je bil agent Majdičev. Novak nikakor ni kandidat neodvisnih kmetov, ampak je kandidat tovarnarja Majdiča v Kranju. Da je mož poleg tega tudi precej nemškutarsko navdahnjen in z vlado rad nemškutari, kjer le more, to je pa pri liberalcu samo ob sebi umevno. Drugače vendar ne bi mogel kandidirati na program stranke, katera hoče kmeta v naši deželi ponižati v stroj, ki le davke plačuje, a nima nobene besede pri postavodajalstvu. Novaka naj volijo nemški baroni, če ga hočejo imeti v deželnem zboru, kmete pa pustite, da volijo poslanca, ki je kmet in narodnjak po srcu in po prepričanju. In tak je naš Demšar, katerega priporočamo volivcem!

Obstrukcija in Gorenjska. Mesece in mesece že pišejo liberalci, da je obstrukcija že do golega slekla slovenskega kmeta. Zdaj bi se pač pri volitvah na Gorenjskem moralo kaj pokazati o tem. A kmetje nimajo nič zoper obstrukcijo, ker si mislijo: Toliko časa vsaj novih deželnih doklad ne bo, dokler bo trajala obstrukcija! Zanimivo je to priznanje „Gorenjca“: „Gorenjska in posebno še kranjski politični okraj občuti najmanj zle posledice nesmiselne deželnozbornske obstrukcije, kajti tu je kmet na Kranjskem še najbolj trden in ne toliko vezan na deželno podporo. Ni mu ravno postlano na rožicah, a njegovih razmer ni niti primerjati z obupnim položajem, v katerem se nahaja prebivalstvo ponekod na Dolenjskem in Notranjskem. Pri nas tedaj obstrukcija ni izstracjala kmeta in mu zato tudi ni odprla oči, da bi pregledal klerikalno sleparijo.“ Torej zdaj morajo liberalci, da zakrivajo neuspehe svojega hujskanja, sami priznati, da ni bilo res, kar so toliko časa lagali.

Farba iz Kranja. „Narod“ je o shodu v Kranju zopet grozno farbal. Poročilu se na prvi pogled pozna Pirčeva farba. On je videl 200 liberalnih kmetov! Toliko jih je komaj v celem okraju; saj bomo to kmalu videli — na dan volitve! Istina je, da liberalci niso prišli poldrugouro do besede; in ko bi se našim kmetom ne bilo te komedije že dosti zdelo in se jim domu ne mudilo, bi sploh ne bili mogli de-

set stavkov izpregovoriti, ki bi se bili slišali po dvorani. Tudi je laž, da so liberalci gospoda dekana Koblarja vun nesli; popolnoma res pa je, da so naši nesli vun — „predsednika“ (!) Novaka. In res je tudi, da je gospod dekan Koblar nasproti nasilnim in sirovim nasprotnikom moško in neustrašeno stal za stranko, za kar mu gre vsa čast! Gospod Ciril, vaša farba je pa tako slaba, kakor vaša politika! — To pa še povemo, da je bil tak javen shod, kolikor ga je bilo in kakor je bil jalov, zadnjič v Kranju mogoč. Ko bi bili naši le količkaj dogovorjeni, pripeljali bi bili lahko armade mož na shod; in če jih niso to pot, bodo jih prihodnjič, kadar bode liberalce zopet veselje obšlo, naše na „posvet“ vabiti. Mi hočemo pokazati, da lepa Gorenjska je in ostane naša!

Prijatelji ljudstva. „Duhovniki nakladate kmetom največje davke; kaj so cesarski davki v primeri s tem, kar požirajo cerkve!“ — tako je slepomišil po Kranjskem shodu eden izmed Tavčarjevih Poljanecv. Dobro se mu je odrezal pošten možakar: „Veš kaj, o cerkvenih rečeh mi pa bodi kar tiho; že davno nisi bil v cerkvi in ne plačal zanjo borega vinarja.“ — Ko se je vračala Tavčarjeva garda domov preko savskega mostu mimo Majdičevega mlina, bi bili „neodvisni“ kmetje lahko videli — ko bi bili le imeli jasne oči — težake, ki prenašajo dan na dan za kranjskega Kreza od pol 6. do 8 ure po 100 kg težke vreče in zaslužijo zato 1 K do 1 K 90 v. Videli bi bili lahko v pisarni dekleta, ki morajo za borno plačo mu pisati po 10 ur na dan, ker noben moški ne dela za tako ceno. To so „beli sužnji“ v službi pravih „prijateljev ljudstva“!

Primanjkljaj v deželni blagajni. kakor se nam zatrjuje od podučene strani, bo znašal že okoli poldruega milijona kron. Prvi korak liberalne stranke, kadar pride do rednega delovanja deželne zbornice, bo ta, da se z novimi davščinami ta primanjkljaj pokrije. Ako računamo še en milijon za učiteljske plače, potem lahko gorenjski volivec ve, pri čem je, ako mu liberalci tožijo, da jim je obstrukcija škodljiva, ker jih ovira pri njih delovanju!

Prijatelji ljudstva. „Duhovniki nakladate kmetom največje davke; kaj so cesarski davki v primeri s tem, kar požirajo cerkve!“ — tako je slepomišil pretečeni pondeljek eden izmed Tavčarjevih Poljanecv. Dobro se mu je odrezal pošten možakar: „Veš kaj, o cerkvenih rečeh mi pa bodi kar tiho; že davno nisi bil v cerkvi in ne plačal zanjo borega vinarja.“ — Ko se je vračala Tavčarjeva garda domov preko savskega mostu mimo Majdičevega mlina, bi bili „neodvisni“ kmetje lahko videli — ko

bi bili le imeli jasne oči — težake, ki prenašajo dan na dan za kranjskega Kreza od pol 6. do 8. ure po 100 kg težke vreče in zaslužijo zato 1 K do 1 K 90 v. Videli bi bili lahko v pisarni dekleta, ki morajo za borno plačo mu pisati po 10 ur na dan, ker noben moški ne dela za tako ceno. To so „beli sužnji“ v službi pravih „prijateljev ljudstva“!

Volivni shodi so liberalcem prevroči; ne marajo jih. Zato so se pa vrgli na zaseben lov. Po dobri ali po slabi plati znani Kokalj lazi po kranjskem okraju, da bi kaj vjel glasov Majdičevemu mešetarju iz Jame.

Selški liberalci že od nekdanj pošiljajo Fr. Tavčarja pe kostanj v žrjavico. Plačti mora, prenesti, da se vse norčuje iz njega in le govoriti. Pri trgovskem protizadružnem shodu v „Narodnem d. mu“ je prvič nastopil ta mož, v Stari Loki pa drugič. Vredni so ga njegovi pristaši in on njih. V občinski odbor ga pri zadnjih volitvah niti kandidat rali niso, ker ga znajo po vrednosti ceniti. Tudi med liberalci ga ne dobite nikogar, ki bi se upal trditi, da ga uzačuje ali celo spoštuje njegove čudne nazore. Njegovih neumnosti mu že nihče ne zameri več, saj se nikoli ne ve, ali jih govori in dela v brenčočem ali nabrenčočem stanju. Ker ga v Selcih nihče več ne posluša, si je prišel v Stari Loko kazat. A edinole Žbničani so imeli nekaj veselja nad njim; drugi ga znajo že ceniti tako, kakor Sečani.

Liberalci so se raztrgani vradli 21. t. m. ponoči ali v torek zjutraj iz Kranja. V Velesovo sta prišla dva tako razčapana, da jima je bilo žal, da sta šla v praznični obleki v Kranj. Dobro so jih „izoufali“. Iz cerkljanske župnije je par šnopsarjev ista usoda zadela. Edeu izmed njih, ki se je pri nedeljskem shodu upal za vrati nekaj oglasiti in je po shodu s špiritom agitiral pri svojih ožjih bratcih, bo menda pomnil, kdaj so nastajali liberalci svojega kandidata.

Iz Cerkljan se nam piše: Demšarjev nastop je napravil na Cerkljance najboljši vtis. To je moč, šlo je od ust do ust, ki ima korajž in dobro pozna naš položaj in naše potrebe. Kdaj bodo dobili liberalci par! Ne morejo pozabiti govorov, ki so jih slišali ta dan.

Kdo podpira Novaka? Novaka podpira list kranjskih škriccev, „G o r e n j e c“ iz Kranja, ki je vedno na stališču, da mora kmet plačevati za gledališče, ki vedno psuje blagega našega škofa in duhovnike, za kmečke koristi se pa ne potegne. Novaka podpira umazani „Narod“, ki je še nedavno pisal, da je kmet samo „pol človeka“ in ki je o svetem očetu dejal, da so „izvržek človeštva“. Iz tega se vidi, kdo tiči za Novakom: Liberalci! Proč z Novakom!

Kmet plačuj za gledališče!

Sedaj so se liberalci skrili za ime „neodvisne kmečke stranke“, a tako nerodno, da vsak takoj vidi, kako srce imajo za kmeta. Na shodu v Kranju je eden glavnih govornikov takozvanih „neodvisnih kmetov“ dekanu Koblarju silno zameril, ker je g. dekan rekel, da gledališča treba ni. Novak, katerega so postavili za kandidata proti našemu Demšarju, je temu govorniku pritrjeval. Ako bi bili Novak in drugi njegovi pristaši res kmečki prijatelji, bi se morali postaviti za to, da naj mestna gospoda za svoje gledališče sama plačuje, kakor mora tudi kmet plačevati, kadar se hoče zabavati. Kaj bo plačeval kmet za gledališče, od katerega nič nima! Čisto premeženje gledališkega zaklada znaša tristosedemtrideset tisoč kron, letna doplačila dežele znašajo sedemindvajset tisoč kron, to znaša po 4 odstotke od kapitala šeststopenesedemdeset tisoč K. Toliko deželnega imetja je brez koristi zabitega! Skupno stane en milijon dvanajsttisoč kron samo stavba kmete. To se pravi, da bi bila dežela, ako bi to ne vtaknila v gledališče, za en milijon bolj bogata in koliko bi se s tem denarjem storiло za kmečke koristi. Tukaj žro liberalci kmetu denar iz žepa, ne pa naša obstrukcija, ki se je začela, da se take krivice kmetu odpravijo in da se noben krajec več iz kmečkih žuljev ne dá za gledališče. Sedaj pa pomislite, kaka je takozvana „neodvisna kmečka stranka“, katere govorniki se potegujejo na korist mestjanov za kako gledališče. Na kranjskem shodu je tudi povdarjal nek go-

vornik, da je „gledališče napredek“. Kaj pa ima kmet od tega „napredka?“ Od tega ima samo bogata Ljubljana kaj. To je čuden „napredek“, pri katerem naj kmet samo daje, a nič ne dobi. Ako bi se za kmečke potrebe dal ta denar, potem bi bil napredek za kmeta, ne pa tako.

Liberalci so povsod hinavel in proti kmetu. — Kmet čakaj!

Splošna volivna pravica je tudi trn v peti liberalcem. Ako bi bili za kmeta, tedaj bi bili zanj, ne pa se neumno izgovarjati, češ, da ne morejo biti za to, da bi hlapec tudi prišel do volitve itd. Liberalci nočejo vedeti, za kaj se gre. Gre se za to, da se vrže na stran sedanjo kmetu krivično večino v deželnem zboru, da graščak ne bo imel več pravic nego kmet, da bo vsak kmečki glas toliko veljal, kakor graščaka. Tako bi tisoči kmetov prišli do volje, nad par graščaki in mestjani, ki sedaj gospodarijo s kmečkimi žulji. Sedanji volivni red so napravili liberalci tako, da bi bili kmetje hlapci drugih, — potem bi bili pa kmetje gospodarji dežele, kar vsled svojega števila tudi zaslužijo. Kmet bi v taki splošni skupini ne imel samo enega glasu, ampak v splošni skupini več glasov, ker bi n. pr. tudi njegovi sinovi, ako so stari 24 let, zanj volili. Poslanec bi postal oni, katerega bi kmetje hoteli, ker je število kmetov največje v naši deželi. Vse drugo, kar trosijo liberalci, je zavijanje. Polg tega pa hočejo naši poslanci, da se tudi število poslancev iz sedanje kmečke skupine pomnoži in sicer tako po-

množi, da bi kmetje že v tej skupini imeli večino nad poslanci iz mest, veleposestva in drugih skupin. Liberalci pa pred volitvami hinavsko zavijajo oči in se lažejo, da so zato, da se število kmečkih poslancev pomnoži, v deželnem zboru pa nočejo nič vedeti o tem, da bi se tako pomnožilo, da kmetje dobé večino. Samo „pomnožiti“ ne pomaga dosti, ampak tako se mora pomnožiti, da kmetje dobé večino. Od tega ne odnehamo! V deželnem zboru so celo zahtevali, naj naši poslanci odstopijo od zahteve spremembe volivnega reda. Zahtevali so, naj obmolkejo. Taki so liberalci — hinavci. Ne verujte jim! Na shodu v Stari Loki je liberalni trgovec Tavčar iz Selc, ki pravi, da je „neodvisen kmet“, prav odkritosrčno povedal, kar so ga naučili liberalci. Dejal je, da sprememba volivnega reda ni nujna. Ali veste, kaj se to pravi? Da se še dalje vzdrže sedanje krivice, da še dalje drugi gospodujejo nad kmetom. Liberalnemu trgovcu Tavčarju je to vse eno, kmetu pa to ne sme biti vse eno. Mavčiški župan Novak, katerega vsiljuje ta Tavčar kmetom, je torej tudi mnenja, da naj kmet še dalje čaka in tipi pod sedanjim krivičnim volivnim redom. Tako pridigujejo voditelji takozvane „neodvisne kmečke stranke“. Lepa neodvisnost, ki opravlja hlapčevska dela za liberalno, protikmečko gospodarstvo v deželi. Naši poslanci pa pravijo, da prej ne odnehajo, dokler se volivni red ne spremeni, zato volite sebi v korist moža, ki bo šel z našimi poslanci, ne pa z liberalci. Gorenjski kmetovalci nikdar niso marali za hinavce in tudi to pot naj pokažejo, da vedo, za kaj se gre.

Poduk za volitev.

Volivci naj pazijo zlasti: I. Vsi, ki so v volivnem imeniku res zapisani, dobé na svoje stanovanje dve od okrajnega glavarstva izdani listini in sicer: 1. volivno legitimacijo ali izkaznico in 2. glasovnico. **Legitimacija** je ona listina, s katero se volivec na volišču izkaže, da je res opravičen voliti. Na njej je zapisano ime in bivališče volivca, številka dotičnega volivnega imenika, kraj, dan in ura, kedaj se bo glasovanje pričelo in sklenilo. Jako važno je torej, da ta list dobiš gotovo o pravem času v roke; kajti ta list je treba pri volitvi pokazati in če ga kdo ne pokaže, ga komisija lahko izključi od glasovanja. Treba je torej paziti, da legi-

timacijo dobro shraniš in nikomur ne daš iz rok. Če bi najpozneje tri dni pred volitvijo izkaznice še ne dobil v roke, pojdi po njo k županstvu, oziroma k okrajnemu glavarstvu. **Glasovnica** pa je listina, ki nosi pečat okrajnega glavarstva in na katero zapišeš ime kandidata katerega hočeš voliti. Drugačna, kakor taka od okrajnega glavarstva izdana glasovnica je popolnoma neveljavna. Če bi kdo glasovnice pomotoma ne dobil, ali če bi se mu glasovnica izgubila ali pokončala, naj se oglasi za drugo glasovnico pri okrajnem glavarstvu ali županstvu, na dan volitve pa pri volivnem komisarju, kjer dobi novo.

II. **Zapiši na glasovnico le to, kar treba, a to prav!** Zato zapiši nanjo natančno in razočno ime, priimek, stan in bivališče kandidata, drugega pa nič! Torej: **Fran Demšar župan v Selcih.** Ako kdone zna pisati, ali če slabo piše, naj dá glasovnico podpisati domačemu gospodu župniku ali kapelanu. III. **Ne pozabi doma legitimacije in glasovnice!** IV. **Podpisane glasovnice ne kaži nobenemu nasprotniku!** Nihče nima pravice, jo od tebe zahtevati. Zgodi se lahko, da ti prečrta tvojega kandidata in zapiše nasprotnega, ali zamenja glasovnico! Torej: glasovnice ne iz rok! V. **Skrbi, da prideš na volišče o pravem času!**